

UZASADNIENIE

pozytywnej opinii wniosku o nadanie
Dr inż. Stanisławowi Ziębie
stopnia doktora habilitowanego nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo
dotyczące uchwały Komisji Habilitacyjnej z dnia 31 stycznia 2013 r.

Informacje ogólne

Dr inż. Stanisław Zięba ukończył studia na Wydziale Leśnym Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, uzyskując w 1996 roku dyplom magistra inżyniera leśnictwa. Bezpośrednio po uzyskaniu dyplomu został zatrudniony jako asystent naukowo-dydaktyczny w Katedrze Urządzania Lasu tegoż Wydziału. Stopień doktora nauk leśnych (dyscyplina - leśnictwo, specjalność - urządzenie lasu), uzyskał w 2003 roku na macierzystym Wydziale. Po uzyskaniu stopnia doktora awansował na stanowisko adiunkta naukowo-dydaktycznego w Katedrze Urządzania Lasu. W latach 2005-2006 studiował na Wydziale Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie kończąc Studia Podyplomowe w zakresie Systemów Informacji Geograficznej (GIS).

Ocena osiągnięcia naukowego

Ocenię podlegała autorska rozprawa monograficzna pod tytułem: „Regionalne strategię zrównoważonego rozwoju gospodarki leśnej. Studium metodologiczne i zastosowanie w warunkach Polski”, opublikowana w 2012 r. przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie w Zeszytach Naukowych nr 373, stanowiąca osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 16, ust 2. Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym.

W rozprawie przedstawiono próbę integracji planowania gospodarki leśnej z planowaniem przestrzennym i społeczno - gospodarczym na poziomie regionalnym, co zdaniem Prof. dr hab. Bohdana Ważyńskiego jest absolutnie nowatorskim potraktowaniem gospodarki leśnej w odniesieniu do przestrzennego zagospodarowania kraju. Wielki trud Autora polegał na teoretyczno - metodycznym przygotowaniu postępowania badawczego, bo gotowego wzorca nie było. Drugim celem badawczym było opracowanie funkcjonalno - przestrzennych uwarunkowań realizacji strategii gospodarki leśnej dla jednostek terytorialnych. To pozwoliło na zweryfikowanie uprzednich rozważań teoretycznych i metodycznych oraz na dostarczenie informacji o regionalnych uwarunkowaniach i czynnikach kształtujących przestrzenne zróżnicowanie funkcji gospodarki leśnej w Polsce. Dr Stanisław Zięba wykonał ogrom pracy, gdyż za jednostkę badawczą przyjął gminę, a jest ich w Polsce 2478. Dla gminy zestawiał na podstawie danych GUS 12 cech diagnostycznych funkcji gospodarki leśnej według kategorii uwarunkowań zewnętrznych: otoczenia przyrodniczego, otoczenia turystyczno-rekreacyjnego i otoczenia gospodarczego.

W opinii Prof. dr hab. Janusza Sowy opracowany przez Autora w rozprawie model leśnych obszarów funkcjonalno - przestrzennych należy powitać z dużym zainteresowaniem, tym bardziej, że obiektywizuje ocenę oraz dokonuje praktycznej weryfikacji doboru stosowanych metodologii prognostycznych i planistycznych. W tym kontekście opiniowane osiągnięcie naukowe należy uznać za wartościowe opracowanie naukowe, tym cenniejsze, że uzupełnia ono nieliczne polskie piśmiennictwo z zakresu strategii planowania zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej w kraju. Recenzent dodaje, że rozprawa napisana jest

precyzyjnym, choć miejscami zbyt formalnym i trudno zrozumiałym językiem. Zwraca natomiast pozytywnie uwagę na dobrą szatę edytorską i graficzną pracy. Pewną wątpliwość recenzenta budzi zbyt obszerna dyskusja i podsumowanie wyników badań. Można odnieść wrażenie, że Kandydat próbuje nadrobić brak wydzielonego w pracy rozdziału z przeglądem literatury przedmiotu badań. Z drugiej jednak strony należy zauważyć, że wyraźnie dowodzi umiejętności dyskusji naukowej Kandydata.

Prof. dr hab. Edward Stępień zwraca uwagę na poznawczy aspekt osiągnięcia naukowego przedstawionego w monografii, jakim jest złożoność wielowątkowych zjawisk za pomocą zmiennych syntetycznych, umożliwiających tworzenie rankingów i liniowe porządkowanie badanych obiektów. Profesor podkreśla, że wartość osiągnięcia naukowego podnosi oryginalna metodyka oraz wykorzystanie analiz statystycznych i kompleksowość prezentowanych wyników. Osiągnięcia Dr inż. Stanisława Zięby w podejmowanej tematyce badawczej pozwalają zaliczyć Go do grona uznanych specjalistów w zakresie nowoczesnych technik integracji planowania gospodarki leśnej z planowaniem przestrzennym i społeczno-gospodarczym na poziomie regionalnym.

Wszyscy recenzenci zgodnie uwypuklają aplikacyjne walory zaprezentowanych badań. Prof. dr hab. Janusz Sowa za bardzo cenne uznaje syntezy zobrazowane w postaci globalnych map całego kraju, prezentujących model regionalnych leśnych obszarów funkcjonalno – przestrzennych w Polsce oraz ukazanie zgodności lub zróżnicowania lokalizacji obszarów ochrony siedlisk sieci Natura 2000 oraz specjalnej ochrony ptaków z uzyskanymi w badaniach lokalizacji regionalnych obszarów funkcjonalno – przestrzennych. Dodatkowo Prof. dr hab. Edward Stępień zwraca uwagę na możliwość oceny przestrzennych konfliktów wynikających z realizacji różnych kierunków rozwoju gospodarki leśnej. Prof. dr hab. Bohdan Ważyński dodaje, że Autor dla każdego z 16 województw podał praktyczne zastosowanie wypracowanej metodyki badawczej. Mamy więc w naszej literaturze leśnej nowy podział Polski na potrzeby gospodarki leśnej, uwzględniający jej związek z planowaniem zagospodarowania przestrzennego, co jest zupełną nowością. Osiągnięcie naukowe Habilitanta ze względu na jego wybitną wartość naukową dla polskiego leśnictwa zasługuje w pełni na specjalne wyróżnienie należną nagrodą. Prof. dr hab. Edward Stępień ubolewa, że za tak znaczące osiągnięcie naukowe, jakim jest omawiana monografia przyznawana liczba punktów wynosi tylko 20.

Ocena aktywności naukowej

Dorobek naukowo-badawczy Dr inż. Stanisława Zięby obejmuje łącznie 30 prac opublikowanych, z których 21 ukazało się po uzyskaniu stopnia doktora. W skład opracowań opublikowanych wchodzi:

- 5 współautorskich i 2 samodzielne publikacje naukowe zamieszczone w czasopiśmie Sylwan, znajdującym się obecnie w bazie Journal Citation Reports (JCR),
- 11 współautorskich i 1 samodzielna publikacja w innych czasopismach krajowych, niebędących w bazie JCR (Roczniki Bieszczadzkie, Acta Scientiarum Poloniarum, Problemy Zagospodarowania Ziemi Górskich, Zeszyty Naukowe UR w Krakowie, Roczniki AR w Poznaniu),
- 6 współautorskich i 1 samodzielny rozdział w monografiach naukowych,
- współautorstwo 1 podręcznika i 1 skryptu akademickiego z zakresu inwentaryzacji lasu,
- redakcja naukowa monografii (praca zbiorowa) dotyczącej problemów zarządzania lasów górskich.

Dr inż. Stanisław Zięba jest także autorem lub współautorem 12 opracowań stanowiących dokumentację zrealizowanych prac badawczych i ekspertyz naukowych. Ponadto uczestniczył aktywnie w 7 konferencjach międzynarodowych oraz 8 krajowych.

Prof. dr hab. Janusz Sowa oceniając dorobek naukowy Kandydata stwierdza jego wystarczającą, choć przeciętną liczebność. W dorobku publikacyjnym Habilitanta zwraca także uwagę na nieproporcjonalnie niski udział samodzielnych rozpraw naukowych (5) po uzyskaniu stopnia doktora. Prof. dr hab. Edward Stępień zauważa jednak, iż w większości wspólnych opracowań Dr inż. Stanisław Zięba był inicjatorem i współpomysłodawcą badań, o znaczącym wkładzie w autorstwo publikacji, co dowodzi Jego umiejętności pracy, jako wartościowego członka zespołu. Zdaniem Prof. dr hab. Bohdana Ważyńskiego tak kształtowany przez lata pracy w Katedrze dorobek naukowy, jest potwierdzeniem słusznego i dobrego układu, pozwalającego uniknąć dość często spotykanego wśród młodych pracowników nauki rozproszenia tematycznego (fragmentaryzacji) ich działalności badawczej. Prof. dr hab. Janusz Sowa podkreśla fakt trzykrotnego wzrostu ilości rozpraw po doktoracie, co świadczy o wyraźnym zintensyfikowaniu działalności publikacyjnej Kandydata po uzyskaniu stopnia doktora.

Sumaryczny dorobek naukowy Kandydata określony sumą punktów wg wykazu MNiSW z dnia 13.07.2012 r. wynosi 206 pkt., Impact Factor według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania wynosi 0,298. Niska wartość tego wskaźnika wynika z braku publikacji o zasięgu międzynarodowym. Wiąże się z tym także brak cytowań publikacji i zerowa wartość Indeksu Hirscha według bazy Web of Science (WoS).

Zainteresowania badawcze Dr inż. Stanisława Zięby dotyczą aktualnych problemów dyscypliny „Urządzenie lasu”, związanych z przewartościowaniami zakresu i rangi funkcji współczesnego leśnictwa. Recenzenci zgodnie wyróżniają wśród nich 4 główne obszary, które najsyntetyczniej można przedstawić jako:

- 1) Synchronizacja systemu planowania leśnego z planowaniem przestrzennym,
- 2) Metody kompleksowej waloryzacji lasu dla potrzeb planowania urzędzeniowego,
- 3) Uwarunkowania zarządzania lasu i ich dostosowanie do specyfiki lasów górskich,
- 4) Ocena rozwoju drzewostanów różnowiekowych.

Zdaniem Prof. dr hab. Edwarda Stępnia pierwsza grupa tematyczna stanowi główny przedmiot obecnych zainteresowań i badań Habilitanta udokumentowanych publikacjami poświęconymi ocenie stanu i realizacji priorytetowych zadań leśnictwa wielofunkcyjnego w regionie karpackim. Zainspirowane i prowadzone wspólnie z Prof. Krystyną Przybylską badania odnośnie umiejscowienia lasu i gospodarki leśnej w systemie planowania i zagospodarowania przestrzennego zaowocowały opracowaniem monografii będącej głównym osiągnięciem naukowym. Niemniej ważnym elementem dociekań Habilitanta są w opinii Prof. dr hab. Janusza Sowy zagadnienia waloryzacji lasu, a w szczególności poszukiwanie aplikacyjnych zastosowań waloryzacji do planowania urzędzeniowego. Widać wyraźnie, że Autor we współpracy z Prof. Krystyną Przybylską podjął problematykę optymalnego podejmowania decyzji urzędzeniowych w oparciu o kryteria waloryzacyjne stanu lasu. W tym zakresie należy uznać, że dorobek Kandydata stanowi cenny wkład w rozwój nauk leśnych.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że Kandydat konsekwentnie doskonalił warsztat badawczy związany z waloryzacją lasu i metodologicznymi aspektami jej wykorzystania w planowaniu urzędzeniowym. Innym, ważnym kierunkiem dociekań naukowych Kandydata są prace zmierzające do dostosowania metod zarządzania lasu do specyfiki lasów górskich. Część prac w tym zakresie dotyczy lasów na gruntach porolnych i w strefach brzegowych lasu. Interesującym elementem rozważań Autora w tej grupie badań są prace dotyczące przebudowy drzewostanów przedplonowych oraz niektórych drzewostanów bieszczadzkich

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, że oryginalny dorobek publikacyjny Kandydata umiejscawia Jego osobę w gronie uznanych krajowych specjalistów w zakresie planowania leśnego i środowiskowego. Prof. dr hab. Bohdan Ważyński zwraca uwagę, że dorobek naukowy Dr inż. Stanisława Zięby w znaczącym stopniu poszerzył wiedzę z zakresu

specyfikacji urządzania lasów górskich i, być może znajdzie nawet potrzeba opracowania osobnej instrukcji urzędzeniowej dla lasów górskich.

Ocena osiągnięć dydaktycznych

Zdaniem Prof. dr hab. Edwarda Stępnia Dr inż. Stanisław Zięba wyróżnia się dużą aktywnością w działalności dydaktycznej i edukacyjnej. W zakresie dydaktyki Habilitant prowadzi dla studentów III roku na kierunku Leśnictwo, specjalność Ochrona Zasobów Leśnych, wykłady oraz ćwiczenia kameralne i terenowe z przedmiotów „Urządzanie lasu”, „Planowanie przestrzenne” i „Gospodarka przestrzenna”. Dla przedmiotów tych opracował autorskie programy obejmujące część wykładową i ćwiczeniową. Zdaniem Prof. dr hab. Bohdana Ważyńskiego utrwaliło to biegłość w znajomości i przekazywaniu wiedzy o nowym przedmiocie włączonym w program studiów na Wydziale Leśnym w Krakowie.

Prof. dr hab. Janusz Sowa zwraca z kolei uwagę na fakt, iż kandydat poszerzał swoją wiedzę i umiejętności, odbywając w latach 2005-2006 studia podyplomowe z zakresu systemów Informacji Geograficznej na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Ważnym dorobkiem Dr inż. Stanisława Zięby w zakresie edukacji akademickiej jest współautorstwo podręczników z zakresu urządzania lasu oraz podręcznika metodycznego o charakterze instrukcji urządzania górskich lasów ochronnych z zakresu inwentaryzacji, waloryzacji, regulacji i planowania. Prof. dr hab. Edward Stępień dodaje, że habilitant poza macierzystym Wydziałem prowadził wykłady dla słuchaczy Studium Podyplomowego „Urządzanie lasu”, zorganizowanego przez Katedrę Urządzania Lasu UP w Poznaniu oraz ćwiczenia terenowe na Studiach Podyplomowych „Gospodarowanie i zarządzanie środowiskiem” zorganizowanych przez UR w Krakowie. Kandydat był promotorem 12 prac magisterskich oraz 10 inżynierskich. Powyższe fakty świadczą zarówno o dużym zaangażowaniu Opiniowanego w proces dydaktyczny i szkoleniowy jak i o bardzo dobrym opanowaniu warsztatu dydaktycznego nauczyciela akademickiego i dużej wiedzy merytorycznej.

Ocena działalności organizacyjnej oraz współpracy z instytucjami

Prof. dr hab. Edward Stępień akcentuje dużą aktywność Habilitanta w pracach na rzecz Uczelni i Wydziału, m.in. jako v-ce przewodniczący Senackiej Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów i Doktorantów (2009-2012), członek Komisji ds. rozmów kwalifikacyjnych na studia II stopnia (2010-2012), członek Wydziałowej Komisji Budżetowej (od 2012), członek Wydziałowej Komisji ds. LZD w Krynicy (od 2012), zastępcy (2003) i sekretarza (2004) Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej na Studia Niestacjonarne. W latach 1999-2003 był przedstawicielem młodszych pracowników dydaktycznych w Radzie Wydziału Leśnego AR w Krakowie. Habilitant otrzymał w 1997 roku nagrodę indywidualną Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa za pracę magisterską. Ponadto w różnych latach uzyskał szereg zespołowych nagród Rektora Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. W 2009 roku otrzymał odznaczenie państwowe III stopnia w postaci Medalu Brązowego za Długoletnią Służbę.

Dr inż. Stanisław Zięba brał udział w realizacji 2 grantów finansowanych przez MNiSW/KBN, jako główny wykonawca (3P06L 056 22) projektu pt. „Dynamika przebudowy górskich drzewostanów przedplonowych” oraz wykonawca (2P05L 042 28) projektu pt. „Modele ubywania i przeżywania drzew w różnowiekowych lasach górskich i ich zastosowanie”. Był wykonawcą grantu finansowanego przez DGLP (BZ-528/KUL/04-06) pt. „Wytyczne wyodrębnienia inwentaryzacji i regulacji użytkowania w jednostkach kontrolnych lasów chronionych i w gospodarstwie przerebowym w lasach gospodarczych”. Był ponadto wykonawcą 5 innych projektów badawczych realizowanych w ramach zleceń instytucji zewnętrznych (3 granty), działalności statutowej (1) i badań własnych (1). Prof. dr hab.

Janusz Sowa uwypukla osiągnięcia Habilitanta z zakresu zastosowania wyników Jego badań. Prace dotyczące waloryzacji lub projektowania planów zagospodarowania lasów znalazły bowiem praktyczne zastosowanie. Wymienić tu należy współpracę z Bieszczadzkiem Parkiem Narodowym, Gorczańskim Parkiem Narodowym oraz Miejskim Parkiem i Ogrodem Zoologicznym w Krakowie. Kandydat brał także udział w opracowywaniu programu gospodarczo-ochronnego Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Beskidu Sądeckiego”, a obecnie jest koordynatorem i wykonawcą w niektórych tematach programu gospodarczo-ochronnego dla LKP „Puszcza Niepołomska”.

Podsumowanie

Wszystkie recenzje w postępowaniu habilitacyjnym były jednoznacznie pozytywne. Recenzenci zgodnie uznali, że osiągnięcia naukowe Dr inż. Stanisława Zięby wnoszą znaczący wkład w rozwój dyscypliny leśnictwo i spełniają ustawowe warunki wymagane do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego, a także określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1.11.2011 roku (Dz.U. Nr 196, poz. 1165).

Recenzenci podkreślili, że Jego dotychczasowe osiągnięcia mają zarówno duże walory poznawcze, jak i użytkowe. W szczególności dotyczy to zakresu urządzania lasów górskich, gdyż poszerzył wiedzę o racjonalnym prowadzeniu gospodarki leśnej w górach, odkrywając nieznane dotąd prawidłowości rozwoju jakie w tych lasach występują.

Na podstawie wniosków zawartych w recenzjach oraz merytorycznej dyskusji w trakcie posiedzenia, Komisja stwierdza, że Dr inż. Stanisław Zięba wniósł znaczący wkład w rozwój dyscypliny leśnictwo, a Jego aktywność naukową należy uznać jako istotną i w związku z tym jednoznacznie pozytywnie opiniuje wniosek o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo i wnioskuje o wyróżnienie przedstawionego osiągnięcia naukowego w postaci monografii pt. „Regionalne strategie zrównoważonego rozwoju gospodarki leśnej. Studium metodologiczne i zastosowanie w warunkach Polski” stosowną nagrodą.

Sekretarz Komisji

Dr hab. inż. Paweł Tylek

Przewodniczący

Prof. dr hab. Włodzimierz Prądzynski

Kraków, 31 stycznia 2013 r.